

Obnašanje prašičev

prof. dr. Ivan ŠTUHEC
Biotehniška fakulteta
Oddelek za zootehniko

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
- 1.1 Žretje

ŽRETJE PRI PRAŠIČIH

- velika požrešnost,
- nevoščljivost pri žretju (oprema boksov!),
- prednost dajejo vlažni krmi pred peleti in mleto krmo,
- imajo dnevni ritem žretja,
- imajo veliko potrebo po žvečenju in ritju
- temperatura okolja vpliva na količino zaužite krme

Krmljenje s pomočjo elektronske krmilne postaje

Potreba po žvečenju pri prašičih

Higiensko neoporečna slama je v prašičevem gobcu veliko bolj koristna kot pod njihovim telesom!

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
- 1.1 Žretje
- 1.2 Pitje

PITJE PRI PRAŠIČIH

- prašiči pijejo pogosto majhne količine vode (pri suhi krmni pijejo 15 do 20 krat na dan),
- dnevni ritem pitja kaže vsako četrto uro svetlega dela dneva vrhunec pitja,
- če so lačni, pijejo več (polidipsija),
- če so razburjeni, pijejo več,
- v vroči klimi pijejo več,
- radi se igrajo z napajalniki in se škropijo z vodo.

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
2. Obnašanje pri počitku

ULEGANJE PRI PRAŠIČIH

- - pojemanje aktivnosti,
- - priprava ležišča,
- - postavitve na ležišče,
- - trebušna lega,
- - trebušno - stranska lega,
- - stranska lega.

TRAJANJE MIROVANJA

- - pujski, tekači 90 - 55 %
- - pitanci 55 - 85 %
- - svinje 60 - 85 %

Daljša perioda mirovanja je ponoči (60 %),
krajša pa podnevi (40 %).

VSTAJANJE PRI PRAŠIČIH

- iz katerekoli lege se obrne v trebušno lego,
- sedeči položaj in ogledovanje okolice,
- dvig v stoječi položaj.

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
2. Obnašanje pri počitku
3. Obnašanje pri blatenju in uriniranju

BLATENJE PRI PRAŠIČIH

- izbočen hrbet, noge nekoliko skrčene v skočnih sklepih,
- poprečno 4 blatenja na dan,
- blatenje na blatišču.

URINIRANJE PRI PRAŠIČIH

- živali ženskega spola urinirajo v isti drži kot pri blatenju, živali moškega spola pa z vbočenim hrbtom in iztegnjenimi zadnjimi nogami,
- živali ženskega spola urinirajo z močnim curkom, živali moškega spola urinirajo s tankim, trzajočim curkom,
- poprečna pogostost je 7 uriniranj na dan,
- uriniranje je na blatišču.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati blatišče

- več osvetlitve,
- nižjo temperaturo in višjo hitrost gibanja zraka,
- grobo površino tal, na kateri ne drsi,
- napajalnik, ob naselitvi prašičev v boks naj bo pod napajalnikom mokro; kasneje je na tem mestu tudi vonj po izločkih,
- pregrade med blatišči, skozi katere se vidi.

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
2. Obnašanje pri počitku
3. Obnašanje pri blatenju in uriniranju
4. Komfortno obnašanje

KOMFORTNO OBNAŠANJE PRI PRAŠIČIH

Nega kože in telesa:

- - valjanje na vlažnih tleh
- - kalužanje
- - kopanje
- - praskanje
- - drgnjenje ob predmete
- - socialna nega kože

KOMFORTNO OBNAŠANJE PRI PRAŠIČIH

Gibanja radosti in ugodja:

- - zehanje
- - pretegovanje
- - stresanje
- - socialno ležanje
- - ugnezdenje
- - mamalni refleksi
- - glasovi ugodja

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
2. Obnašanje pri počitku
3. Obnašanje pri blatenju in uriniranju
4. Komfortno obnašanje
5. Obnašanje pri razmnoževanju

RAZMNOŽEVANJE PRAŠIČEV

- Seksualno obnašanje
- Povezave mati - pujski

Seksualno obnašanje prašičev - svinje

- estrični ciklus se pojavi pri svinjkah evropskih pasem v starosti 6 do 8 mesecev,
- estrični ciklus se ponavlja vsakih 21 dni, če žival ni breja,
- estrus traja od nekaj ur do treh dni,
- svinja postane napadalna in vznemirja sovrstnice (glasovi bukanja, suvanje v vimena, ovohavanje sramnic, zaskakovanje)

Seksualno obnašanje prašičev - svinje

- močno se poveča aktivnost svinje - aktivna vloga pri približevanju merjascu,
- nastop privolitvenega refleksa je v veliki meri odvisen od kvalitete dražljajev, ki so jim svinje izpostavljene.

Seksualno obnašanje prašičev - svinje

Sprožitev privolitvenega refleksa pri bukajočih svinjah s strani osemenjevalca, ki pritiska na hrbet svinje in vpliv različnih dodatnih dražljajev s strani merjasca (Signoret., 1971)

Dražljaj od merjasca	% pozitivnih reakcij
-	59 %
akustični	71 %
olfaktorični	81 %
akustični in olfaktorični	90 %
akustični, olfaktorični in vizualni	97 %
akustični, olfaktorični, vizualni in dotikalni	100 %

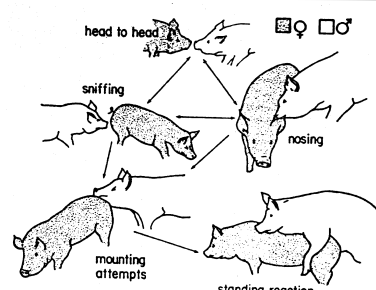
Seksualno obnašanje prašičev - merjasci

- Spev dvorjenja, ovohavanje vulve in urina,
- mljaskanje z gobcem (pena iz sline) in škropljenje z urinom (feromoni),
- nazonazalni kontakti, nazogenitalni kontakti, suvanje v vime in med zadnji nogi,
- preizkus na privolitveni refleks in zaskok,
- po zadetku sledi 5 do 10 minutno ritmično gibanje pri čemer pride do frikcije,

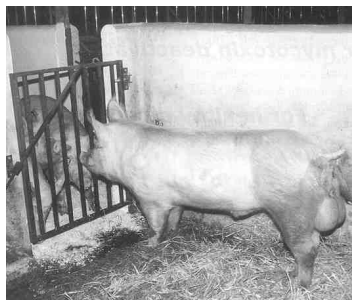
Seksualno obnašanje prašičev - merjasci

- frikcijski dražljaj privede do ejakulacije,
- količina ejakulata je 150 do 500 ml na koncu pa izloči merjasec še želatinaste kroglice,
- če sta svinja in merjasec skupaj ves čas estrusa, opravita v dveh dnevih 4 do 15 kopulacij.

Spolna predigra pri prašičih

Biostimulacija pri prašičih

Svinje v estrusu kažejo veliko zanimanje za merjasca!

Biostimulacija pri prašičih

Trije različno kvalitetni načini osemenitve svinj!

RAZMNOŽEVANJE PRAŠIČEV

- Seksualno obnašanje
- Povezave mati - pujski

Povezave svinja - pujski

Starost pujskov	Št. sesanj	Masaža vimna	Sesanje	Nakn. masaža	Celotni čas ses.
1. dan	31,6	4'26"	58"	5'41"	11'05"
6. dan	28,7	1'33"	44"	2'14"	4'31"
16. dan	24,6	1'52"	48"	1'51"	4'31"
29. dan	21,1	2'02"	46"	55"	3'43"
40. dan	20,0	2'12"	45"	27"	3'24"
56. dan	18,8	1'40"	42"	11"	2'33"

Povezave svinja - pujski

Starost pujskov	g mleka/ sesanje	g mleka/ ses./svin.	g mleka/ puj./dan	g mleka/ svin./dan
1. dan	26,2	215,5	707,9	6.000
6. dan	33,9	296,2	1.086,9	8.974
16. dan	44,6	328,2	1.144,6	8.212
23. dan	56,0	409,5	1.270,4	9.229
40. dan	52,1	376,4	938,2	7.262
56. dan	34,3	220,7	743,1	3.981

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
2. Obnašanje pri počitku
3. Obnašanje pri blatenju in uriniranju
4. Komfortno obnašanje
5. Obnašanje pri razmnoževanju
6. Socialno obnašanje

SOCIALNO OBNAŠANJE PRI PRAŠIČIH

- Socialni rang
- Pomen stabilne socialne hierarhije v skupini

ETOGRAM PRAŠIČEV

1. Obnašanje pri žretju in pitju
2. Obnašanje pri počitku
3. Obnašanje pri blatenju in uriniranju
4. Komfortno obnašanje
5. Obnašanje pri razmnoževanju
6. Socialno obnašanje
7. Radovedno obnašanje
8. Izražanje

•KONEC

Hvala za pozornost!